

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY ŁĘKA OPATOWSKA NA LATA 2022 – 2025

Rozdział 1

Wprowadzenie

§ 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2022 – 2025 jest stanowi wynik obowiązku nałożonego na jednostki samorządu terytorialnego ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2469). Program stanowi kontynuację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na rok 2022 (który traci swoją moc obowiązującą 31 marca 2022 roku) oraz analogicznych programów realizowanych w latach wcześniejszych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2022 – 2025 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz.1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.). Wskazane ustawy nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek prowadzenia działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 realizuje cel operacyjny oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025. Cel operacyjny nr 2 Narodowego Programu Zdrowia tj.: „Profilaktyka uzależnień” zawiera konkretne, zintegrowane zadania mające przeciwdziałać uzależnieniom m.in. związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale i redukcją szkód związanych z uzależnieniami. Dokument precyzuje zadania uwzględniając uzależnienie od nikotyny, alkoholu, narkotyków oraz od zachowań (tzw. uzależnienia behawioralne). Wskazane aktywności znajdują się w przedmiotowym dokumencie.

Program ten stanowi podstawowe narzędzie kształtowania lokalnej polityki w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów związanych z narkomanią i uzależnieniami behawioralnymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2022 – 2025 jest kontynuacją i rozwinięciem zadań realizowanych w 2021 roku i latach poprzednich.

Rozdział 2

Diagnoza problemów na podstawie dostępnych danych

§ 2. W 2021 r. wśród mieszkańców Gminy Łęka Opatowska została przeprowadzona lokalna diagnoza problemów społecznych, która wskazuje na rodzaj oraz skalę występowania określonych problemów. Wśród grupy reprezentatywnej znaleźli się: dorośli – kobiety i mężczyźni, uczniowie szkół podstawowych oraz sprzedawcy napojów alkoholowych.

Respondenci zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie naszej gminy. Poniżej, zaprezentowane zostały problemy, do których odnosi się niniejsza diagnoza.

PROBLEM ALKOHOLOWY (ALKOHOLIZM) – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
Analizując uzyskane w tym obszarze dane widzimy, że spożywanie alkoholu zadeklarowała zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska, tj. 72%. Wśród nich, średnio co trzecia osoba sięga po niego w sposób okazjonalny, czyli kilka razy w roku (38%). Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 16% mieszkańców Gminy, w tym 6% stanowią osoby pijące go codziennie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że część mieszkańców Gminy wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu. Do takiego zachowania przyznało się 17% respondentów (spośród tych, którzy spożywają alkohol), przy czym 3% zadeklarowało, iż sytuacja taka miała miejsce często. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że do kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu przyznało się 14% respondentów (spośród ankietowanych spożywających alkohol, tj. 36 osób), wśród których 6% badanych zadeklarowało, że taka sytuacja miała miejsce więcej niż jeden raz. Niepokojące jest również to, że co drugi ankietowany był świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu (54%), co może wskazywać na występowanie na terenie Gminy problemów w tym zakresie. Podczas realizacji działań profilaktycznych warto poszerzyć wiedzę mieszkańców odnośnie tematyki FAS. Badania	Uzyskane w procesie badawczym odpowiedzi uczniów ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Łęka Opatowska pokazują, że po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnął średnio co szósty uczeń biorący udział w badaniu, tj. 16%. Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się również, że spośród uczniów, którzy pili alkohol, część spożywała go jednokrotnie (8%) lub kilka razy (8%). Do wielokrotnego spożywania alkoholu przyznało się 1% ankietowanych. Pozytywne jest to, że ani jeden respondent nie zadeklarował sięgnięcia po alkohol więcej niż 2 razy w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z przeprowadzonego badania wyłania się obraz wczesnej inicjacji alkoholowej, 58% ankietowanych przyznało, że sięgnęło po alkohol w wieku 11-13 lat (spośród tych, którzy spożywali alkohol). Najpopularniejszym wśród uczniów rodzajem spożywanego alkoholu okazało się piwo – piło je większość badanych (89% spośród tych, którzy spożywali alkohol). Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia znalazł się szampan oraz wódka – spożywał go co drugi ankietowany mający za sobą inicjację alkoholową. Przeprowadzone badanie pozwoliło zweryfikować również okoliczności otrzymania/ zdobycia alkoholu przez uczniów. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość młodych mieszkańców Gminy miało kontakt z alkoholem, ponieważ zostało nim poczęstowanych przez

<p>wykazały bowiem, że 2% respondentów nie ma świadomości na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka, natomiast aż 10% sądzi, że nie ma to żadnego wpływu. Warto zwrócić uwagę na to, że świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości w ciągu ostatnich 12 miesięcy był średnio co szósty respondent, tj. 16%. Wyniki uzyskane w badaniu dorosłych mieszkańców pod kątem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia wskazują na dużą wiedzę ankietowanych w tym zakresie – żaden z ankietowanych nie miał przekonania o jego nieszkodliwości.</p>	<p>inne osoby (53%), albo dostało go do spróbowania od rodziców (42%). Tylko jeden z badanych dokonał samodzielnego zakupu alkoholu. Analizując odpowiedzi uczniów z Gminy Łęka Opatowska można stwierdzić, że alkohol jest bardzo łatwo dostępny dla respondentów – co trzeci uczeń przyznał bowiem, że nie miałby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie swojej miejscowości (34%). Na podstawie deklaracji badanych uczniów możemy stwierdzić, że co piąty respondent nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu – 21% ankietowanych uznaje go za mało szkodliwy, nieszkodliwy lub przyznali, iż nie mają na ten temat żadnej wiedzy. Jednocześnie z uzyskanych danych widzimy, że alkohol jest przez uczniów postrzegany jako mniej szkodliwy niż dopalacze, narkotyki i papierosy, a bardziej niż e-papierosy.</p>
PODSUMOWANIE	PODSUMOWANIE
<p>Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska występuje w umiarkowanym natężeniu – spożywanie alkoholu zadeklarowało większość respondentów jednak nieznaczna część spośród nich sięga po niego w sposób wskazujący na picie szkodliwe lub uzależnienie. Badanie wykazało występujący na terenie Gminy problem wykonywania obowiązków służbowych, prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, a także spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.</p>	<p>Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród uczniów z Gminy Łęka Opatowska nie jest alarmujący. Z zebranych danych wynika, że bezpośredni kontakt z alkoholem nie miała duża część uczniów, a wśród tych, którzy po niego sięgnęli, wiele respondentów spróbowało go jednokrotnie i zostało nim poczęstowanych lub dostało do spróbowania od rodziców. Pozytywne jest również to, że przeważająca część młodych mieszkańców Gminy, zdaje sobie sprawę ze szkodliwości alkoholu dla zdrowia. Jednakże warto mieć na uwadze przede wszystkim to, że w opinii wielu uczniów alkohol jest łatwo dostępny.</p>

Po dokonaniu analizy danych uzyskanych na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych wynika, że na terenie gminy Łęka Opatowska każdego roku następuje wzrost wartości sprzedanego alkoholu.

Sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Łęka Opatowska				
	do 4,5% (oraz piwo)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	RAZEM
2017	1 940 506.94 zł	1 36 277.10 zł	1 709 242.70 zł	3 786 026.74 zł
2018	2 164 102.00 zł	1 79 772.00 zł	2 012 183.00 zł	4 356 057.00 zł
2019	2 238 117.45 zł	2 04 281.99 zł	2 141 602.69 zł	4 584 002.13 zł
2020	2 056 469.94 zł	2 20 947.61 zł	2 214 346.13 zł	4 491 763.68 zł
2021	2 487 220.16 zł	3 05 239.68 zł	2 768 926.37 zł	5 561 386.21 zł

PROBLEM NARKOTYKOWY (NARKOMANIA) – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
<p>Do sięgnięcia po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne przyznało się 4% respondentów. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż problem nadmiernego zażywania substancji psychoaktywnych może dotyczyć 2% dorosłych mieszkańców - zadeklarowali oni sięgnięcie po narkotyki kilka razy w tygodniu lub codziennie. Wyniki badania ankietowego pokazały, iż respondenci sięgali po marihuanę, kokainę, LSD, ekstazy, środki nasenne, sterydy anaboliczne oraz dopalacze. Na znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wskazał stosunkowo nieduży odsetek respondentów, średnio co dziesiąty ankietowany. Przeważająca część spośród tych osób wskazała na znajomość konkretnej osoby oraz centrum miejscowości. Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że wszyscy mieszkańcy zdają sobie sprawę ze szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia.</p>	<p>Zebrany materiał badawczy wykazał, że po narkotyki, dopalacze lub inne substancje psychoaktywne sięgnął 1% uczniów. W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, wyniki kształtują się na zadowalającym poziomie – tylko 3% uznaje dopalacze i narkotyki, za łatwo dostępne w swojej miejscowości. W opinii uczniów dopalacze (8%) są mniej szkodliwe dla zdrowia niż narkotyki (5%).</p>
PODSUMOWANIE	PODSUMOWANIE
<p>Bazując na uzyskanych wynikach można stwierdzić, że problem związany z zażywaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska nie przybiera znacznych rozmiarów.</p>	<p>Analiza wyników przeprowadzonego pod kątem środków psychoaktywnych badania pozwala stwierdzić, że problem ten wśród młodzieży występuje w małym natężeniu, jednak należy podkreślić fakt, że znaczna część uczniów nie posiada świadomości na temat szkodliwości dopalaczy i narkotyków dla zdrowia. Pozytywne jest to, że niewielki odsetek ankietowanych nastolatków deklaruje łatwą dostępność substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Łęka Opatowska.</p>

Dane statystyczne udostępnione przez Komisariat Policji w Kępnie wskazują, że na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu Kępińskiego miała miejsce następująca skala przestępstw narkotykowych:

Przestępstwa narkotykowe w powiecie Kępińskim	
2017	94
2018	73
2019	288
2020	167
2021	256

PROBLEM NIKOTYNOWY (NIKOTYNIZM) – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
<p>Zebrany materiał badawczy wykazał, że codziennie papierosy pali co szósty dorosły mieszkaniec Gminy Łęka Opatowska (18%). Papierosy elektroniczne są wśród dorosłej części społeczności Gminy znacznie mniej popularne, niż tradycyjne papierosy – codziennie sięga po nie tylko 4% ankietowanych. Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że nie wszyscy respondenci zdają sobie sprawę ze szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia (2%). E-papierosy są według dorosłych mieszkańców bardziej szkodliwe, niż tradycyjne papierosy - jako mało szkodliwe lub nieszkodliwe elektroniczne papierosy uważa 12% respondentów.</p>	<p>Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że kontakt z papierosami miał średnio co dziewiąty uczeń z Gminy Łęka Opatowska (11%). Jednocześnie zauważalne jest to, że spośród uczniów mających z nimi kontakt, większość paliła je jednokrotnie (6%). W ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie, 6 uczniów przyznało się, iż w tym okresie paliło papierosy. Elektroniczne papierosy wśród uczniów z Gminy Łęka Opatowska są tak samo popularne jak papierosy tradycyjne – sięgnęło 11% badanych. Z zebranych danych wynika również, że uczniowie palili elektroniczne papierosy z mniejszą częstotliwością jak te tradycyjne – większość badanych e-papierosy próbowało jednokrotnie (7%). W ciągu 30 dni poprzedzających badanie po e-papierosy sięgnęło 3 uczniów. W porównaniu do e-papierosów, tradycyjne papierosy są dla uczniów łatwiejsze do zdobycia. Różnica wynosi 17 pp. (papierosy uznaje za łatwe do zdobycia 38%, a e-papierosy 21%). Odpowiedzi uczniów ze szkół na terenie Gminy Łęka Opatowska dotyczące szkodliwości papierosów i e-papierosów pozwoliły na następujące wnioski: znaczna część młodych mieszkańców Gminy nie ma świadomości lub wiedzy na temat szkodliwości e-papierosów dla zdrowia (26%). Z deklaracji badanych wynika, że papierosy są w opinii uczniów zdecydowanie bardziej szkodliwe niż e-papierosy – szkodliwość tradycyjnych papierosów dostrzega 90% młodych mieszkańców Gminy, a w przypadku e-papierosów 74%.</p>
PODSUMOWANIE	PODSUMOWANIE
<p>Bazując na uzyskanych wynikach można stwierdzić, że problem palenia papierosów występuje wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska w umiarkowanym natężeniu, natomiast uzależnienie od e-papierosów dotyczy nieznacznej części respondentów.</p>	<p>Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem palenia papierosów i e-papierosów nie jest wśród uczniów z Gminy Łęka Opatowska znaczny, ze względu na stosunkowo niewielki odsetek ankietowanych, którzy po nie sięgnęli. Przy projektowaniu</p>

	działań profilaktycznych należy mieć na uwadze przed wszystkim łatwą dostępność papierosów w opinii wielu badanych oraz brak świadomości znacznej części uczniów na temat szkodliwości e-papierosów.
--	--

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów. Uzależnienie behawioralne (czynnościowe) to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga uczucie zaspokojenia. Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od seksu/pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
KORZYSTANIE Z INTERNETU	
Z Internetu korzystają wszyscy dorośli mieszkańcy Gminy, przy czym niemal wszyscy robią to codziennie (98%). Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania pod kątem częstotliwości korzystania z Internetu możemy stwierdzić, że stosunkowo niski odsetek badanych poświęca na to dziennie znaczne ilości czasu, tj. powyżej 6 godzin (6%). Problemów związanych z korzystaniem z Internetu doświadczyło 18% badanych.	Z Internetu korzystają niemal wszyscy młodzi mieszkańcy Gminy (99%). Bardzo duże ilości czasu, tj. powyżej 6 godzin dziennie, poświęca na korzystanie z Internetu 10% uczniów. Do kłamania w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu przyznało się 36% badanych, w tym 8% robiło to bardzo często. Warto mieć na uwadze odpowiedzi respondentów na temat ich doświadczeń związanych z Internetem – wyniki są dosyć niepokojące: próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany na korzystaniu z Internetu bardzo często 10% ankietowanych, najbliższe osoby zarzucają zbyt często spędzanie czasu na korzystaniu z Internetu bardzo często 11% badanych, a późno w nocy nie śpi, bo korzysta z Internetu bardzo często 3% badanych. Najczęstszą formą korzystania z Internetu jest kontakt ze znajomymi, słuchanie muzyki, nauka oraz oglądanie filmów/seriali.
PODSUMOWANIE	PODSUMOWANIE
Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań, możemy stwierdzić, że problem nadmiernego korzystania z Internetu może dotyczyć 6% dorosłych mieszkańców Gminy – stwierdzili oni, iż poświęcają na to powyżej 6 godzin dziennie (z wyłączeniem pracy). Całościowa analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że problem związany z nadmiernym korzystaniem z Internetu nie przybiera w Gminie Łęka Opatowska znaczących rozmiarów.	Badania wykazały, że z Internetu codziennie korzystają niemal wszyscy młodzi mieszkańcy Gminy, jednakże problem nadmiernego korzystania z Internetu może dotyczyć 10% badanych. W związku z powyższymi wynikami badań zaleca się przeprowadzenie długoterminowych działań profilaktycznych.
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	

Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z grami za pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem miało 14% mieszkańców. Respondenci podejmowali się grania w gry hazardowe stosunkowo często – w ciągu ostatnich 12 miesięcy 8% grało częściej niż 20 razy, 2% grało 6-10 razy, a 4% – 1-5 razy. ☒ Przeprowadzone badanie wskazuje na to, iż tylko dwóch mieszkańców grających w gry za pieniądze, doświadczyło problemów w związku z uprawianiem hazardu.	Badanie ankietowe pokazało, że bezpośredni kontakt z grami na pieniądze miał co czwarty uczeń z Gminy Łęka Opatowska (23%). Zdecydowana większość uczniów grała w nie do 5 razy (80%), natomiast częściej niż 11 razy grało w nie 8% uczniów (spośród tych, którzy kiedykolwiek grali w gry za pieniądze). Poważnych problemów w związku z graniem w gry na pieniądze doświadczył jeden uczeń.
PODSUMOWANIE	PODSUMOWANIE
Bazując na uzyskanych wynikach badań można uznać, iż problem grania w gry hazardowe wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska nie przybiera niepokojących rozmiarów.	Badania wykazały, że w gry na pieniądze z nadmierną częstotliwością gra 8% uczniów, w związku z czym można stwierdzić, iż problem ten widoczny jest u stosunkowo małej części uczniów. Warto podjąć jednak działania profilaktyczne w tym zakresie, gdyż bezpośredni kontakt z grami na pieniądze miał co czwarty młody mieszkaniec Gminy.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE – przemoc jest intencjonalnymi i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „Przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego w Łęce Opatowskiej wskazują że na przestrzeni ostatnich lat do Zespołu wpłynęła następująca liczba Niebieskich Kart:

	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy Łęka Opatowska
2017	5
2018	10
2019	10
2020	3
2021	11

PROBLEM PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ – WHO określa przemoc jako „użycie z rozmysłem siły lub zagrożenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”. Nowym problemem, który pojawia się coraz częściej wśród polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
Analiza wyników przeprowadzonego pod kątem przemocy w rodzinie badania pozwala stwierdzić, iż problem ten dotyczy bezpośrednio	W kontekście przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał znaczny odsetek uczniów ze szkół

<p>4% dorosłych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska – stwierdzili oni, że w ich domu występuje przemoc. Znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował stosunkowo wysoki odsetek badanych – średnio co czwarty respondent, tj. 28%. Bazując na uzyskanych wynikach można stwierdzić, że problemu przemocy doświadczył i stosował w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosunkowo znaczny odsetek respondentów. Przemocy doznało 14% respondentów, natomiast stosowało – 10%. Z zebranych danych wynika, iż mieszkańcy Gminy najczęściej doświadczali przemocy psychicznej (83% spośród tych, którzy doświadczyli przemocy). Na drugim miejscu pod tym względem znalazła się przemoc ekonomiczna (33%). W ankiecie pojawiło się również pytanie o osoby stosujące przemoc. Okazało się, że mieszkańcy Gminy najczęściej doświadczali przemocy ze strony męża/żony (67% spośród tych, którzy doświadczyli przemocy). Analiza materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci pozwala zauważyć, że średnio co czwarty mieszkaniec biorący udział w badaniu nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza, czy też nie lub ma do niej pozytywny stosunek (28%). Należy wziąć to pod uwagę podczas projektowania działań profilaktycznych wśród dorosłej części społeczności lokalnej. Do zastosowania przemocy wobec dziecka/dzieci nie przyznał się żaden z ankietowanych deklarujących stosowanie zachowań przemocowych.</p>	<p>znajdujących się na terenie Gminy - zadeklarował to co czwarty respondent (27 %). Warte uwagi jest to, że do stosowania przemocy również przyznała się znaczna część uczniów. Na pytanie „czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby” twierdzącej odpowiedzi udzielił co czwarty respondent (28%). Najczęstszym rodzajem doznawanej przez uczniów przemocy okazała się przemoc psychiczna - wskazało na nią 73 % ankietowanych (spośród tych, którzy zadeklarowali doznanie przemocy). Doświadczenie przemocy fizycznej zadeklarowało 67 % badanych. Z uzyskanych danych wynika również, że wśród uczniów stosujących przemoc, zdecydowana większość stosowała przemoc psychiczną (71%), a połowa respondentów przyznała się do stosowania przemocy fizycznej (50%).</p> <p>Z przeprowadzonego wśród uczniów badania ankietowego wynika, że znaczna część respondentów doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły, znajomych i rodzeństwa (kolejno po 67%, 23% i 10% spośród tych, którzy doświadczyli przemocy). Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o stosowanie przemocy - większość ankietowanych (spośród tych, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy), stosowała ją wobec swoich rówieśników (50%), a znaczny odsetek także wobec rodzeństwa (33%). Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że problem przemocy w szkole występuje na bardzo wysokim poziomie - w swojej szkole dostrzega ją co drugi uczeń (57%). Wśród uczniów biorących udział w badaniu byli również tacy, którzy zadeklarowali doznanie przemocy ze strony taty lub mamy, jest to jednak stosunkowo niewielka część ankietowanych (kolejno 6% i 3% spośród całej próby badawczej). Wyniki badań wskazują na występowanie przemocy w 3% domów respondentów – taki odsetek badanych stwierdził bowiem, że doznaje przemocy bezpośredniej w swoim domu. Z przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Łęka Opatowska badania wyłania się niepokojący obraz skali cyberprzemocy wśród przebadanych nastolatków – doznał jej średnio co trzeci uczeń (37%). Najczęściej doznawanym rodzajem cyberprzemocy okazało się wyzywanie (24%), natomiast na drugim miejscu pod tym względem znalazło się ośmieszanie/poniżanie (16%).</p>
<p>PODSUMOWANIE</p>	<p>PODSUMOWANIE</p>

Analizując uzyskane w tym obszarze wyniki badań można stwierdzić, że problem związany z przemocą jest widoczny na terenie Gminy Łęka Opatowska. Niepokojące jest przede wszystkim to, że średnio co czwarty dorosły mieszkaniec Gminy nie ocenia jednoznacznie negatywnie stosowania kar fizycznych wobec dzieci jako metody wychowawczej, a co czwarty respondent zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Osobami stosującymi przemoc domową są najczęściej współmałżonkowie.	Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem przemocy rówieśniczej występuje na stosunkowo wysokim poziomie i domaga się podjęcia działań profilaktycznych – znaczna część uczniów zadeklarowała bowiem występowanie w swojej szkole przemocy oraz doznawanie cyberprzemocy.
--	--

By móc zaplanować odpowiednie działania profilaktyczne, zarówno w obszarze zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jak i w obszarze substancji psychoaktywnych istotna jest wiedza o czynnikach chroniących oraz o czynnikach ryzyka. Znaczna część czynników jest jednolita dla różnych rodzajów uzależnień oraz tradycyjnych zachowań ryzykownych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy na terenie gminy Łęka Opatowska za czynniki ryzyka oraz czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka uznaje się:

CZYNNIKI CHRONIĄCE	CZYNNIKI RYZYKA
wpływ środowiska rówieśniczego	
negatywny stosunek rówieśników do używek	przebywanie w środowisku, w którym stosowało się używki
wsparcie przyjaciół	stosowanie używek przez bliskich kolegów/koleżanki
wpływ środowiska rodzinnego	
rozmowy z rodzicami o wydarzeniach dnia codziennego	konflikty wśród domowników, zaburzenia w zakresie więzi i relacji z bliskimi osobami
monitorowanie przez rodziców czasu spędzanego przez dziecko poza domem	przemoc fizyczna wśród domowników lub występowanie innych dysfunkcji
wsparcie emocjonalne ze strony rodziców	konflikty związane ze stosowaniem używek przez rodziców
czas spędzany z rodzicami	rodzina niepełna lub zrekonstruowana, brak rodziny
dobry kontakt ze starszym rodzeństwem	stosowanie używek przez starsze rodzeństwo
kontrola rodzicielska, zaangażowanie w życie dziecka (wprowadzenie reguł i zasad, obowiązków domowych)	brak adekwatnego wsparcia emocjonalnego w rodzinie
poczucie zaufania i wsparcia, poczucie bezpieczeństwa	problemy w komunikacji pomiędzy opiekunami a dziećmi
	brak lub niskie zaangażowanie opiekunów w sprawy dziecka
	zaburzenia w pełnionych rolach rodzicielskich (brak konsekwencji, brak granic, nadmierna kontrola)
wpływ środowiska szkolnego i środowiska zamieszkania	
pozytywny stosunek do nauczycieli	doświadczanie przemocy na terenie szkoły bądź w jej pobliżu

pozytywny stosunek do szkoły	stosowanie używek przez znajomych dorosłych z miejsca zamieszkania
Jakość szkolnictwa (dobry klimat, atmosfera, wysoka jakość nauczania, wykwalifikowana kadra, wyposażenie szkoły)	anonimowość
kontrola sąsiadów lub innych osób dorosłych z miejsca zamieszkania	częste spędzanie czasu poza domem
udział w dodatkowych zajęciach/zainteresowaniach oraz w życiu religijnym	
dodatkowe zajęcia i konstruktywne zainteresowania/ hobby, sport	przyzwolenie otoczenia na wybrane formy spędzania czasu wolnego – komputer, gry (typu lotto, zdrapki), zachęta do uczestnictwa w grach mających znamiona rywalizacji, nagradzanie i okazywanie uczuć poprzez kupowanie drogich prezentów itp.
zorganizowane zajęcia pozaszkolne, powszechny dostęp do pomocy	brak dostępu do pomocy profesjonalistów, uboga oferta aktywności pozaszkolnej
stosunek do wiary/religii	stosunek do wiary/religii
udział w praktykach i uroczystościach religijnych	brak udziału w życiu społecznym
czynniki/cechy indywidualne	
dobrze samopoczucie	niskie poczucie własnej wartości
subiektywne normy przeciwne stosowaniu używek	niedojrzałość emocjonalna i społeczna
pozytywny obraz siebie, stabilne poczucie własnej wartości, zrównoważony temperament	silna potrzeba poszukiwania i stymulacji, podejmowania ryzyka, silna potrzeba mocnych wrażeń,
poziom inteligencji, zdolności werbalne, umiejętność uczenia się, zarządzania emocjami i rozwiązywania problemów	dowartościowywanie się poprzez posiadanie określonych dóbr, nieograniczony dostęp do nowych technologii (powszechność)
posiadanie planów i celów życiowych, poczucie sensu życia	słaba motywacja do działania, impulsywność w działaniu, brak sprecyzowanych celów

Działania profilaktyczne podejmowane przez specjalistów mają na celu zmniejszenie zagrożeń (czynników ryzyka) przy jednoczesnym wzmacnianiu czynników chroniących – zarówno środowiskowych jak i indywidualnych.

Rozdział 3.

Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 3. Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Łęka Opatowska, do których zaliczają się następujące grupy osób:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie, wychowawcy;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych, osoby zażywające narkotyki, osoby zagrożone uzależnieniami od zachowań;
- 4) osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione;
- 5) rodziny osób z problemem alkoholowym i/lub narkotykowym;

- 6) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Łęka Opatowska, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Rozdział 4.

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 4. Realizatorami Programu są:

- 1) Wójt Gminy;
- 2) Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 5) Zespół Interdyscyplinarny;
- 6) Partnerzy sprzyjający osiągnięciu celów Programu:
  - a) Rada Gminy
  - b) Szkoły Podstawowe
  - c) Policja
  - d) Ośrodki Zdrowia
  - e) Inne podmioty, którym zlecane są zadania Programu

Rozdział 5.

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 5. 1. Celem głównym Programu jest zmniejszenie skali zjawiska problemów uzależnień od substancji oraz uzależnień od zachowań na terenie Gminy Łęka Opatowska poprzez podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości stosowania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem uzależnień.

2. Cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat rosnącego zagrożenia rozwojem uzależnień od substancji oraz od zachowań, możliwych ich skutków oraz sposobów zapobiegania.
2. Poszerzenie dostępu do oferty pomocowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz problemów uzależnień od czynności.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie problemów alkoholowych, narkomanii oraz zachowań nałogowych skierowanej na alternatywne formy spędzania czasu wolnego.
4. Partnerstwo w dążeniu do wypracowania skutecznych metod i rozwiązań w profilaktyce środowiskowej. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział 6.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 6. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są bezpośrednio związane z założonymi celami.

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat rosnącego zagrożenia rozwojem uzależnień od substancji oraz od zachowań, możliwych ich skutków oraz sposobów zapobiegania.

Sposoby realizacji:

- wdrażanie i finansowanie profesjonalnych programów profilaktycznych realizowanych w szkołach podstawowych, przedszkolach i bibliotekach, wskazywanie alternatyw służących zdrowemu stylowi życia, skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli;
- finansowanie przedstawień teatralnych, pogadanek dla dzieci i młodzieży poruszających tematykę uzależnień, dobrego wychowania oraz przeciwdziałania przemocy;
- zakup niezbędnych pomocy tj. nagród, artykułów biurowych, spożywczych, przemysłowych niezbędnych do realizacji szkoleń, konkursów, programów profilaktycznych, zawodów sportowych i festynów;
- udział w kampaniach profilaktycznych, warsztatach, programach edukacyjnych;
- gromadzenie i upowszechnianie niezbędnej literatury pomocowej przy realizacji zadań związanych z profilaktyką uzależnień;
- edukacja społeczna poprzez upowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących uzależnień - zakup materiałów edukacyjnych, pomocowych (brozury, ulotki, plakaty itp.);

2. Poszerzenie dostępu do oferty pomocowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz problemów uzależnień od czynności.

Sposoby realizacji:

- udzielanie pomocy mieszkańcom gminy Łęka Opatowska w punkcie konsultacyjnym ds. przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (m.in. finansowanie zatrudnienia specjalistów);
- udzielanie pomocy psychologicznej dla dorosłych mieszkańców gminy Łęka Opatowska oraz udzielanie konsultacji psychologicznych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Łęka Opatowska (m.in. finansowanie zatrudnienia specjalistów)
- wspieranie działalności placówek i instytucji świadczących pomoc członkom rodzin z problemami alkoholowymi i narkomanii oraz z problemami uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar przemocy;
- współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień poprzez kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię;
- organizowanie i finansowanie szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami dla członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, kadry pedagogicznej lokalnych szkół, pracowników socjalnych oraz

pracowników innych instytucji działających na rzecz mieszkańców gminy (m.in. policja, kuratorzy).

- podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz zachowań problemowych m.in. poprzez finansowanie kosztów przeprowadzenia badań w przedmiocie uzależnienia;

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie problemów alkoholowych, narkomanii oraz zachowań nałogowych skierowanej na alternatywne formy spędzania czasu wolnego.

Sposoby realizacji:

- organizowanie i finansowanie pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć – m.in. poprzez współfinansowanie zajęć sportowych;

- promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez finansowanie wyjazdów edukacyjno – rekreacyjnych, wspieranie organizacji sportowych – dofinansowanie imprez sportowo – rekreacyjnych;

- zorganizowanie i współfinansowanie wycieczki letniej i zimowej dzieci i młodzieży oraz dofinansowanie do organizacji czasu wolnego wskazanej grupy;

- organizowanie i finansowanie imprez profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy Łęka Opatowska;

4. Partnerstwo w dążeniu do wypracowania skutecznych metod i rozwiązań w profilaktyce środowiskowej. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Sposoby realizacji:

- kontynuacja współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, szkołami, bibliotekami, ośrodkami zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i innymi instytucjami;

- wspieranie instytucji, stowarzyszeń, kół i organizacji pozarządowych, które poprzez swoją aktywność realizują działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami;

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- nieodpłatne szkolenia dla podmiotów ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – w razie potrzeby;

- kontrola placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych prowadzona przez upoważnionych przez Wójta członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i funkcjonariusz Policji w zakresie przestrzegania warunków podanych w zezwoleniu i przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

- opiniowanie wniosków podmiotów gospodarczych odnośnie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;

- występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Rozdział 7.

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 7. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 8.

Zasady wynagradzania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 8.1. Za wykonanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii członkowie Gminnej Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 150,00 zł brutto za udział w każdym posiedzeniu komisji.

2. Wynagrodzenie określone w § 8.1 przysługuje także za udział członka komisji w przeprowadzonych kontrolach przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

3. Osoby wchodzące w skład komisji nie będące pracownikami Urzędu Gminy Łęka Opatowska korzystają z delegacji na zasadach jak inni pracownicy Urzędu Gminy.

Rozdział 9.

Postanowienia końcowe

§ 9. Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przygotowuje Wójt Gminy Łęka Opatowska i przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.